

Onderwijsconferentie 2019

Op 29 november 2019 organiseert het Wittemer Beraad, in samenwerking met St. Bonaventura Aob-FNV, CNV-onderwijs, Beter Onderwijs Nederland (BON), Universiteit Maastricht en andere instellingen de onderwijsconferentie
'De ontwikkeling en toegankelijkheid van het onderwijs in Limburg'

Zie de volgende pagina's voor het volledige dagprogramma!

Na de succesvolle eerste conferentie, die het Wittemer Beraad in november 2017 hield en die als titel droeg 'De kloof en het licht dat erdoor schijnt: samen (opr)echt werk maken van Limburg', is nu de tijd gekomen voor een tweede conferentie, geheel gewijd aan onderwijs.

Het Wittemer Beraad

Het Wittemer Beraad (WB) is een regionale denktank die zich tot doel heeft gesteld actuele sociaal-maatschappelijke vraagstukken bespreekbaar te maken door het economische en sociale domein samen te brengen. 'Rijnlands denken' is leidend in deze benadering. Het WB streeft ernaar een actieve en verbindende bijdrage te leveren aan het dichten van de groeiende kloof in de Limburgse samenleving en te werken aan een samenleving waarin ieder mens telt.

Onderwijs als speerpunt in 2019-2020

Door de druk die er op het onderwijs in al zijn geledingen staat, heeft het WB besloten om in 2019 en 2020 extra aandacht te schenken aan actuele kwesties in het Limburgse onderwijs. Te denken valt aan thema's als het lerarentekort, de werkdruk, de verschillen tussen kansarm en kansrijk, de problemen rond examens, het internationaliseringsbeleid. Het WB heeft over deze thema's brieven geschreven aan Gedeputeerde Staten, UM, Hogeschool Zuyd, Scholenkoepel LVO. Met sommige van deze instellingen is het WB in gesprek gegaan.

Doel van de conferentie

Wij willen kennis, ervaringen en expertise van het brede maatschappelijke onderwijsveld bijeenbrengen. Wij streven ernaar voelbare verbetering aan te brengen in het werk van alle betrokkenen en de aanwezige structuren te verbinden en de positieve geluiden te versterken. Genodigden zijn docenten, schoolbesturen, politici, beleidsmakers van gemeenten en provincie, studenten, wetenschappers, ouders.

Resultaat

De conferentie heeft als doel een aantal breed gedragen aanbevelingen en concrete beleidsadviezen. Voor de inzichten van de conferentie zal, net als na afloop van de conferentie van 2017, in de media uitdrukkelijk aandacht gevraagd worden.

Het Wittemer Beraad is een vrijwilligersinitiatief. Om uit de kosten te komen vragen wij voor uw deelname aan deze dag een bescheiden bijdrage.

DAGPROGRAMMA ONDERWIJSCONFERENTIE 29 NOVEMBER 2019

- 09.00 uur Ontvangst met koffie en thee
- 09.30 uur Welkomstwoord door voorzitter Wittemer Beraad Philippe Cremers
- 09.45 uur Lezing door prof. dr. Lex Borghans, hoogleraar Arbeidseconomie en Sociaal
Beleid aan de Universiteit Maastricht over 'Ongelijkheid in onderwijs'.
- 10.30 uur Lezing door dr. Herman Blom, lector aan de Hogeschool Stenden Leeuwarden.
Rijnlands denken over 'Onderwijs en arbeidsmarkt'.
- 11.15 uur Pauze
- 11.30 uur Rondetafelgesprek met Karin Straus (lid van Limburgs Parlement), Francis van
der Mooren (schoolbestuurder) en Ton Bastings (bestuurslid BON en docent
Nederlands) onder leiding van Philippe Cremers
- 12.30 uur Lunch, aangeboden in de refterzaal van Klooster Wittem
- 14.00 uur Rondetafelgesprekken 1
- 15.00 uur Rondetafelgesprekken 2
- 16.00 uur Afsluiting en discussie
- 17.00 uur Borrel, aangeboden in de Gerarduszaal van Klooster Wittem

Op het aanmeldformulier wordt u gevraagd tweemaal een keuze te maken uit de volgende ronde tafels:

1. Limburg: ver van Den Haag en midden in de Euregio
2. Ongelijke kansen en armoede in het Limburgse onderwijs
3. Krimpend Limburg: schaalvergroting en identiteit
4. Bureaucratie: Kloof tussen werkvloer en management
5. Wat gebeurt er ondertussen in de klas tussen leraar en leerling?

Aan de rondetafelgesprekken wordt deelgenomen door o.a. de volgende personen:

Joseph Vromans, coördinator Euregionale projecten Stad Luik
Jo Reijnders, coördinator internation. projecten Sophianum en adviseur Nuffic
Jordy Clemens, wethouder Heerlen
Joost Reinaerts, raadslid gemeente Heerlen
Chris Hesse, schoolbestuurder speciaal onderwijs
George Dölle, bisdom Roermond
Eppo Bruins, lid Tweede Kamer
Francis van der Mooren, schoolbestuurder
Phia Oostenbach, bestuurslid onderwijsbond CNV
Marlise Korsten, raadslid Maastricht
Ton Bastings, bestuurslid Beter Onderwijs Nederland en docent Nederlands
Rob Hommen, senior adviseur CAOP
Monique Steenkamer, AOB-CVHO
Ingeborg Dijkstra, pedagoge Emile Weslyschool en Stepping Stones
Aziza Badouri, beleidsmedewerker Algemene Onderwijsbond

Inhoudelijke beschrijving van de vijf ronde tafels

1. Limburg: ver van Den Haag en midden in de Euregio.

Limburg is een grensregio met taalgrenzen. De kansen om over de grens te gaan wonen, werken en studeren worden onvoldoende benut. Het lukt ons wel om in Limburg 6.000 Duitse studenten op te leiden in de Engelse taal. Waarom lukt het ons slechts ten dele om jonge Limburgers Duits of Frans te laten spreken, over de grens te studeren of er stage te gaan lopen. Waarom is Engels wel een verplichte taal en onze buurtalen niet? De oriëntatie van het Limburgse onderwijs is nationaal of internationaal. (Taal)grenzen verbinden en scheiden. Opvoeding tot euregionaal burger is niet alleen om economische doch ook om sociaal-culturele redenen van belang. Laten we van onze historische bepaalde open binnen grenzen geen buitengrenzen maken.

2. Limburg: ongelijke kansen

Gelijke kansen zijn niet langer vanzelfsprekend, de leerprestaties van leerlingen staan onder druk in het onderwijs, er zijn grote verschillen in leerlingprestaties tussen scholen en de (sociaal-economische) segregatie in het onderwijs neemt toe¹. Kinderarmoede is in Limburg hoger dan in de rest van Nederland. Wat is de invloed van armoede op schoolsucces? Via goedbedoelde liefdadigheidsfondsen² wordt kinderarmoede in onderwijs aangepakt. De financiële ondersteuning van ouders ten behoeve van studerende kinderen is minimaal in Nederland. Ter voorkoming van hoge studieschulden moeten veel scholieren en studenten werken. Het leenstelsel ligt onder vuur. Met welke maatregelen kunnen (kinder)armoede en ongelijke kansen structureel bestreden worden?

3. Krimpend Limburg: schaalvergroting en identiteit.

Leidt schaalvergroting tot efficiënter én beter onderwijs of tot meer bureaucratie en minder goed onderwijs? Het beroepsonderwijs (HBO/MBO) en een deel van voortgezet onderwijs in Limburg bestaan uit grootschalige onderwijsmonopolies. Hoe staat het daar met de levensbeschouwelijke waarden en normen, c.q. maatschappelijk engagement in de klas? Leidt schaalvergroting en bevolkingskrimp tot levensbeschouwelijke verschraling? In het Rijnlands denken hebben ouders, studenten en vertegenwoordigers uit het middenveld invloed op het onderwijsbeleid. In hoeverre is dit in Limburg het geval?

4. Kloof tussen werkvloer en management

Er gaat iets goed mis in de publieke sector. De werkdruk van medewerkers is toegenomen, het werkplezier is afgenomen en de verantwoordingslast is groot. Het ziekteverzuim is het hoogste in de publieke sector. Geen grip te hebben op de manier waarop je je eigen werk vorm kan/mag geven is een groot probleem. Signalen vanaf de werkvloer kunnen op weinig gehoor rekenen in de boardrooms van grote publieke instellingen of bij beleidsmakers in Den Haag. Klachten van professionals in de publieke sector over ingewikkelde procedures leiden doorgaans niet tot verandering. Met de zelfoverschatting van beleidsmakers, politici en bestuurders (die de opgelegde regeldruk zelf niet ervaren), is de managementcultuur dominant geworden en de positie van de leraar als professional in het gedrang gekomen. In het verlengde daarvan (of juist als een van de oorzaken) ligt het gebrek aan respect voor de relatieve autonomie van het pedagogische domein.

5. Wat gebeurt er ondertussen in de klas tussen leraar en leerling?

Is er een kloof tussen leraar en leerling? Waaruit blijkt deze? Wellicht is een zekere afstand tussen docent en leerling nodig, zodat de docent zijn rol als leider en voorbeeldfiguur beter kan vervullen. Uitgangspunt is dat er het best geleerd kan worden als zowel de docent als de leerling zich prettig voelt. Mogelijk biedt

¹ www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/staat-van-het-onderwijs; www.watbeweegtlimburg.nl/kinderarmoede/

² Voorbeelden: Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Jarige Job, Stichting Stop Kinderarmoede, het Jeugdeducatiefonds enz.

de transformatieve schoolmethode van Illyas Elhadioui aanknopingspunten. In deze methode draait het om de omgang van docenten met de botsende codes van thuis, school en straat. We gaan op zoek naar concrete aanbevelingen voor politici en beleidsmakers in Limburg.